

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมไทยปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีมากขึ้นเป็นเหตุให้การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองผลให้เกิดปัญหามากมาย ประการขึ้น เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการจราจร ปัญหาการศึกษา ปัญหายาเสพติด และปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เป็นต้น

ถ้าพิจารณาถึงปัญหาทางด้านสังคมจะพบว่า ปัญหาการศึกษาเป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่ง เพราะการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญของผู้สังคม ดังกระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช¹ ที่ทรงกล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาไว้ดังนี้

"การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของชีวิต เพราะเป็นรากฐานสำหรับช่วยให้บุคคลสามารถก้าวไปถึงความสำเร็จ ความสุข ความเจริญทั้งปวงทั้งของตนเอง และของส่วนรวม....."

ด้วยเหตุนี้วัตถุประสงค์การศึกษาวิชาสังคมศึกษาจึงกำหนดไว้ว่า²

¹กระแสพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช, "ความคมทางการศึกษา", วารสารครูศาสตร์, ฉบับสิงหาคม - พฤศจิกายน 2515, หน้า 11

²Jonathan C. Mc. London, Teaching the Social Studies: A Handbook (N.E.A. : Department of Classroom Teacher, American Educational Research, 1960) p. 4

เพื่อความเจริญแห่งตน (Self Realization) วิชาสังคมศึกษาจะช่วย
ให้ยูเรียนีประสบการณ์ เกิดความเจริญงอกงาม ช่วยให้เด็กมีทักษะในการใช้ภาษา การ
สังเกต การอภิปราย การทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยให้เด็กเห็นความสำคัญของอนามัยส่วน
บุคคลและชุมชน มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน ช่วยให้เด็กได้เพิ่มพูนความรู้ และ
สมรรถภาพของตนในการอยู่และทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ

เพื่อนมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations) วิชาสังคมศึกษาช่วยให้เด็กรู้จัก
ผูกมิตรและผูกความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และการ
เคารพต่อสิทธิของผู้อื่น เด็กจะเข้าใจและซาบซึ้งต่อการดำเนินชีวิต มรรยาทอันดีงามของ
สังคม คุณคติของครอบครัว ตลอดจนบทบาทของแต่ละคนในการอยู่และทำงานร่วมกัน
และการปฏิบัติตนตามแบบประชาธิปไตย

เพื่อประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) วิชาสังคม
ศึกษาจะช่วยทำให้พลเมืองมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ รู้จักประกอบอาชีพตามความสามารถ
ของตนเอง ช่วยสร้างทัศนคติต่อการทำงาน รักการทำงานเพื่อให้ได้ผลดี มีความรับผิดชอบ
ต่องานที่ทำทั้งที่เป็นงานส่วนตัวและงานเป็นหมู่คณะ

เพื่อความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง (Civic Responsibility) วิชา
สังคมศึกษาจะช่วยให้เด็กเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รวมทั้ง
รู้จักและเข้าใจถึงหน้าที่อันพึงมีต่อสังคม ต่อประเทศชาติในฐานะพลเมืองดี

และคณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์การ
ศึกษาไว้ดังนี้³

³ คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, รายงานของคณะกรรมการ
วางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, (ฉบับย่อ)

".....การศึกษาจะต้องช่วยบุคคลให้เข้าใจ และกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามวิถีทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งจะต้องสร้างเสริมให้ประชาชนรู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตนเอง รู้จักรับผิดชอบตนเองและสังคมมีวินัย เคารพกฎหมายบ้านเมือง และปลุกฝังให้บุคคลยึดมั่นในความยุติธรรม และความเสมอภาคในสังคม....."

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของการศึกษาที่แท้จริง คือพัฒนาให้พลเมืองมีคุณภาพที่ดี คือ มีความรู้ (Knowledge) มีทัศนคติ (Attitudes) และมีทักษะ (Skills)

ในเวลาเดียวกัน ถ้าพิจารณาถึงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจะพบว่าวัตถุประสงค์ของการสอนวิชาสังคมศึกษาได้กำหนดเอาไว้ดังนี้ คือ⁴

".....เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม เคารพและรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง และผู้อื่นในกรอบของกฎหมาย ตลอดจนรู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธี มีความซื่อสัตย์ ซынอดทน มีระเบียบวินัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความรับผิดชอบตนเอง ครอบคลุม และสังคม....."

จะเห็นได้ว่า สังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีลักษณะและมีขอบเขตที่กว้างขวางมาก ดังนั้นในการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษาจึงต้องเน้นถึงความสำคัญที่จะฝึกฝน ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านความรู้สึนึกคิด ความเป็นผู้มีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง ได้ อีกทั้งรู้จักหน้าที่การเป็นพลเมืองที่ดีของครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

ด้วยเหตุนี้เอง ในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้ที่มีบทบาทสำคัญอยู่ไม่

⁴ศึกษาธิการ, กระทรวง, หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหมวดสังคมศึกษาพุทธศักราช 2520, (กรุงเทพมหานคร : จงเจริญการพิมพ์, 2520) หน้า 1

น้อย คือ "ครูสังคมศึกษา" ในการที่จะอบรมสั่งสอนให้เยาวชนของชาติมีความรู้ ความคิด รู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาหรือตัดสินใจปัญหาต่างๆ รู้จักใช้สิทธิเสรีภาพในทางที่ถูกต้อง เหมาะสม รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในอันที่จะช่วยปลูกฝัง คุณธรรม ค่านิยม วัฒนธรรมและแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่ดียิ่ง

การที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาจำต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านมาช่วยในการสอน อาทิเช่น วิธีสอน แบบเรียน หลักสูตร อุปกรณ์การสอน สภาพแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนตัวครูและนักเรียน แต่องค์ประกอบที่สำคัญที่สมควรจะพิจารณามากที่สุดคือ "ตัวครู" ทั้งนี้เพราะครูสังคมศึกษามีบทบาทในการที่จะเข้ามาแก้ไข ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงให้เด็กและเยาวชนของชาติเป็นผู้นี้ที่มีคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม

ด้วยเหตุนี้ ครูสังคมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน ซึ่ง Leonard S. Kenworthy กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า⁵

"การใดที่มีชีวิตเป็นครูสังคมศึกษาพิเศษเหลือล้น เพราะงานของครูสังคมศึกษาเป็นงานที่สำคัญมาก และเป็นงานที่ไม่ใช่ทำได้ง่ายๆ เพราะครูสังคมศึกษามีหน้าที่ช่วยเตรียมเยาวชนของชาติให้มีชีวิตและอนาคตที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยที่ครูสังคมศึกษาจะเป็นผู้ช่วยให้เยาวชนทั้งหลายมีปรัชญาชีวิต มีทัศนคติ ทักษะทางสังคม และมีแนวความคิดที่ถูกต้องกว้างขวาง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิตในอนาคต"

นอกจากนี้ Theodore Kaltsounis ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของครู

⁵ Leonard S. Kenworthy, Guide to Social Studies Teaching in Secondary Schools, Wadsworth Publishing Co Inc. Belmont California, 1962, p.155

สังคมศึกษาไว้อีกว่า⁶

“หน้าที่สำคัญโดยตรงของวิชาสังคมศึกษา คือการสร้างเยาวชนให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และเพื่อเตรียมตัวในการเป็นพลเมืองที่มีการพัฒนาทั้งด้านความสามารถและความรู้ของเยาวชนในอนาคต.....”

แต่ทว่าในอดีตที่ผ่านมา การสอนสังคมศึกษาเป็นไปในลักษณะที่ให้ผู้เรียนจำเพียงเนื้อหาวิชาอย่างเดียว และยึดตัวครูเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ โดยครูเป็นผู้เดียวที่ให้เนื้อหาวิชาความรู้เพื่อจำแก่ผู้เรียน นักเรียนจะเป็นผู้รับความรู้จากครู แต่เพียงฝ่ายเดียว วิธีสอนก็เป็นการบรรยายในชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่บางครั้งให้นักเรียนท่องจำตามหลักสูตรที่ครูสอนไว้ ซึ่งวิธีการสอนดังกล่าวนี้จัดได้ว่าเป็นวิธีสอนสังคมศึกษาที่ผิดๆ โดยที่ผู้เรียนจะได้รับแต่ความรู้ ความจำ เนื้อหาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น⁷

ปัจจุบันนี้ การศึกษาได้พัฒนา ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงไปมากยิ่งขึ้นตามลำดับ ดังนั้นการสอนวิชาสังคมศึกษาจึงได้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้มีความสอดคล้องกับการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยที่ครูสังคมศึกษาจะให้แต่เพียงความรู้ เนื้อหาและความเข้าใจด้านเดียวเท่านั้นหาเพียงพอไม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูสังคมศึกษาจะต้องช่วยให้ผู้เรียนมีการพัฒนาความคิดรวบยอด (Concept) ทักษะ (Skills) และทัศนคติ (Attitude) ควบคู่กันไปด้วย ดังที่คณะกรรมการสอนวิชาสังคมศึกษาแนวใหม่ ของ

⁶Theodore Kaltsounis, Teaching Elementary Social Studies in Secondary School, Wasworth Publishing Co. Inc. Belmont California, 1962, p. 155

⁷สิริวรรณ สุวรรณอากาศ, "ปัญหาการสอนประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร", (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516)

Malcoln P. Douglese⁸ กล่าวไว้ว่า

การสอนวิชาสังคมศึกษาไม่เพียงแต่เป็นเนื้อหาเท่านั้นยังต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ เป็นพื้นฐานไคแก แนวความคิด ทักษะ คานิยม อันก่อให้เกิดกระบวนการในการสรุป การพัฒนาทัศนคติในเรื่องคานิยม พัฒนาทักษะ ตลอดจนนิสัยเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในเรื่องของความคิด ความเข้าใจในวิชาสังคมศึกษาไคในที่สุด.....

และ Allen Jack ยังได้กล่าวถึงการสอนวิชาสังคมศึกษาแนวใหม่ไว้ดังนี้⁹

การเรียนรู้การสอนวิชาสังคมศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นที่จะต้องพิจารณาปัจจัยหลายคาน ทั้งวิธีสอน หลักสูตร อุปกรณ์การสอน แบบเรียน โปรแกรมการเรียน การสอน ตลอดจนถึงตัวครุ้กเรียน และสภาพแวดล้อมอื่นๆ เพราะครูสังคมศึกษามีความรับผิดชอบโดยเฉพาะ ในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน.....

ในสภาพปัจจุบัน การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนทั่วไป ครูมักจะใช้การสอนโดยวิธีบรรยายเป็นส่วนใหญ่ และให้นักเรียนท่องจำในรายละเอียดต่างๆ ให้ขึ้นใจจากตำราที่ครูสอนในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนได้นำไปตอบในข้อสอบ โดยที่ครูสังคมศึกษามิได้มีการพัฒนาการสอนให้เจริญก้าวหน้า ด้วยเหตุนี้เองการสอนสังคมศึกษาจึงไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร¹⁰ ผลที่ติดตามมาในภายหลังคือ การเรียนการสอนวิชาสังคม

⁸Malcoln P. Danglese, Social Studies, (New York : JB Lippincott Company, 1967) p. 104

⁹Allen Jack, The Teacher of the Social Studies, (Washington DE : The National Council for the Social Studies, 1952), P. 2

¹⁰จิกบุญรวม เฝ้าวัฒนา, "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น", (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508)

ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาคุณภาพประสิทธิภาพในการสอนที่ดี

การที่ครูสังคมนศึกษายังขาดคุณภาพและความสามารถบางประการอาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ อาทิเช่น พื้นฐานของครูผู้สอนวิชาสังคมนศึกษานั้นได้รับการฝึกฝนมาอย่างไรเพียงพอที่จะช่วยในการสอนวิชานี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดแหล่งในการศึกษาค้นคว้าตำราหรือหนังสืออ่านประกอบตลอดจนอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมนศึกษา¹¹ เหล่านี้เป็นต้น แต่ที่สำคัญที่สุดที่ครูสังคมนศึกษามีประสิทธิภาพไม่คือนั้น เนื่องมาจากการเตรียมครูสังคมนศึกษาในสถาบันต่างๆ ยังมีข้อบกพร่องและมีปัญหานานาประการ ดังผลการวิจัยของปราณี ภาสกรณ์ ที่ว่า¹²

"โปรแกรมการเตรียมครูสังคมนศึกษาระดับมัธยมศึกษา พื้นฐานความรู้ของครูสังคมนศึกษาระดับมัธยมศึกษายังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น การจัดเนื้อหาวิชาบางวิชา ยังไม่ละเอียดเท่าที่ควร ในด้านการเรียน การสอนบางวิชาที่ภาคปฏิบัติค่อยๆ เกินไป จึงควรเพิ่มให้มากขึ้น"

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่า การเตรียมครูสังคมนศึกษาในปัจจุบัน การเรียนการสอนระหว่างความรู้ภาคทฤษฎีกับภาคปฏิบัติยังขาดความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องที่ดีต่อกัน ทั้งนี้ก็เพราะ การเรียนการสอนวิชาสังคมนศึกษาจะให้ไ้ผลที่ดีนั้นจึงต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ หลายประการ อาทิเช่น หลักสูตร แบบเรียน อุปกรณ์การสอน

¹¹ สมประสงค์ นวมนุญลือ, "ปัญหาการเรียนการสอนสังคมนศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง", (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, แผนกวิชามัธยมศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516)

¹² ปราณี ภาสกรณ์ "การเตรียมครูสังคมนศึกษาของคณะครุศาสตร์", (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513)

ตัวครู นักเรียน และสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูมีบทบาทสำคัญยิ่งในอันที่จะปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้ มีความคิด มีการตัดสินใจ มีความรับผิดชอบ รู้จักคุณค่า และทัศนคติที่ถูกต้องให้เกิดแก่ตัวเด็กเป็นสำคัญ

ด้วยเหตุนี้เอง การที่ครูสังคมศึกษาจะมีประสิทธิภาพที่ดีนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยคุณสมบัติบางประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเตรียมครูสังคมศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัยนั้น ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรให้นักศึกษาต้องเรียนรู้อาณาเขต และภาคปฏิบัติ สำหรับภาคทฤษฎีนั้นนักศึกษาจะต้องศึกษาวิชาต่างๆ 3 ประเภทคือ¹³

1) วิชาพื้นฐานทั่วไป (General Education) เพื่อพัฒนาให้นักเรียนสมบูรณ์ขึ้น ด้วยการศึกษาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุด จิตวิทยา ปรัชญา เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น วิชาเหล่านี้จะเป็นวิชาที่ช่วยชักเกลาจิตใจ ให้มีความคิดกว้างขวางขึ้น และเป็นพื้นฐานที่จะเรียนวิชาอื่นต่อไป

2) วิชาเฉพาะ (Field of Specialization) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาวิชาในหมวดสังคมศาสตร์ ซึ่งจะนำไปสอนในระดับมัธยมศึกษา เช่น ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา เป็นต้น

3) วิชาการศึกษา (Professional Education) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการศึกษา เช่น ปฐมนิเทศการศึกษา, จิตวิทยา โสภศาสตร์ศึกษา, วิธีสอนต่างๆ เป็นต้น

¹³Randall C. Anderson, Current Trend in Secondary School Social Studied (Nebraska : Professional Educators Publications, Inc. 1972), pp. 101 - 103

สำหรับภาคปฏิบัตินั้น นักศึกษาจะต้องออกฝึกสอนภายหลังจากที่ได้ศึกษาวิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาเฉพาะ และวิชาการศึกษาครมตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้แล้ว ทั้งนี้เพื่อหาประสบการณ์จริงและรู้จักนำความรู้จากทฤษฎีที่ได้ศึกษา ในชั้นเรียนมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุดในการฝึกสอน

ควยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา กับการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันนี้ โดยผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลจากการวิจัยคงจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คณาจารย์ และอาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในอันที่จะปรับปรุงการสอน ตลอดจนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนหมวดวิชาสังคมศึกษา คะแนนวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา กับคะแนนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และความคิดเห็นของนักศึกษาในความสัมพันธ์ของวิชาดังกล่าว
- 2) เพื่อศึกษาปัญหาในการ ฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่สัมพันธ์กับการ เรียนหมวดวิชาสังคมศึกษาและวิชาวิธีสอนสังคมศึกษาของนักศึกษาฝึกสอน
- 3) เพื่อเสนอแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาและวิชาวิธีสอนสังคมศึกษา ตลอดจนการจัดการฝึกสอนสาขาสังคมศึกษา ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประโยชน์ของการวิจัย

- 1) เป็นแนวทางให้แก่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในการพิจารณาปรับปรุงเนื้อหา หลักสูตร ประมวลการสอนวิชาหมวดสังคมศึกษา วิธีสอนสังคมศึกษา และการฝึกสอนสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) เป็นแนวทางแก่อาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนและอาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน ตลอดจนการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1) การวิจัยเรื่องนี้ศึกษาเฉพาะนักศึกษาฝึกสอนสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา ที่ทำการฝึกสอนภาคต้นปีการศึกษา 2521 ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เท่านั้น

2) ศึกษาเฉพาะนักศึกษาที่ผ่านการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา ณ โรงเรียนต่างๆ จำนวนทั้งสิ้น 18 โรงเรียน เป็นจำนวน 62 คน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างเพศ อายุ และพื้นฐานทางเศรษฐกิจสังคมของตัวอย่างประชากร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1) ผู้วิจัยถือว่า ผลสัมฤทธิ์ระหว่างหมวดวิชาสังคมศึกษา วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา และการฝึกสอนวิชาสังคมศึกษา เป็นที่เชื่อถือได้

2) ตัวอย่างประชากรที่ได้จากการสุ่มมานี้ ถือได้ว่าเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด

คำจำกัดความของการวิจัย

1) การวิจัยเรื่องนี้ ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล จึงอาจมีข้อบกพร่องในด้านแบบสอบถามไม่ครอบคลุมเพียงพอ หรือสื่อความหมายไม่ชัดเจน หรือผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถสละเวลาอ่านแบบสอบถามได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนเพียงพอ

2) ความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของตัวอย่าง ประชากรเท่านั้น จึงอาจมีความลำเอียง อันเนื่องมาจากอารมณ์และความรู้สึกของผู้ตอบ แบบสอบถามได้

ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย

"สัมฤทธิผลวิชาสังคมศึกษา" หมายถึง ความสามารถหรือความสำเร็จในการ เรียนวิชาสังคมศึกษา

"หมวดวิชาสังคมศึกษา" หมายถึง วิชาที่ต้องศึกษาในสาขาวิชาการสอนสังคม ศึกษาซึ่งได้แก่วิชา ประวัติศาสตร์ไทย, ภูมิศาสตร์กายภาพ, เศรษฐศาสตร์การศึกษา, ปัญหาสังคม เป็นต้น

"วิชาวิธีสอนสังคมศึกษา" หมายถึง วิชาบังคับสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาสังคม ศึกษาที่ต้องเรียน ก่อนที่จะออกฝึกสอน

"การฝึกสอนสังคมศึกษา" หมายถึง ประสบการณ์ในการเตรียมอาชีพครู ในสาขาวิชาสังคมศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางที่ถูกต้องในอาชีพครูต่อไป

"นักศึกษา" หมายถึง นักศึกษาที่เลือกศึกษาวิชาเอก การสอนสังคมศึกษา ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2521 เท่านั้น

"วิชาสังคมศึกษา" หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับ สิ่งแวดล้อม ทั้งทางด้านสังคมและธรรมชาติ ได้แก่วิชาหน้าที่พลเมือง กิจกรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ ซึ่งในโรงเรียนมัธยมศึกษาถือว่าเป็นวิชาหนึ่งที่กล่าวไว้ในหลักสูตร